REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 28. avgust 2020 godine
Br.Ref.:RK 1615/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI122/19

Podnosilac

F.M.

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova PML. br. 49/2019 od 7. marta 2019. godine, a u vezi sa presudom Apelacionog suda Kosova PA1. br. 358/2018 od 19. novembra 2018. godine i presudom Osnovnog suda u Prištini P. br. 927/14 od 15. januara 2018. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane F.M (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), kojeg zastupa Flutra Hoxha, advokat u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude Vrhovnog Suda Kosova PML. br. 49/2019 od 7. marta 2019. godine (u daljem tekstu: Vrhovni Sud), u vezi sa presudom Apelacionog suda Kosova PA1. br. 358/2018, od 19. novembra 2018. godine (u daljem tekstu: Apelacioni Sud) i presudom Osnovnog suda u Prištini P. br. 927/14 od 15. januara 2018. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud).

3. Podnosilac zahteva je presudu Vrhovnog suda PML. br. 49/2019 od 7. marta 2019. godine primio 30. marta 2019. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporenih odluka, kojima su, po navodima podnosiocu zahteva povređena njegova prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), a u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP) i članom 7 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLjP), članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava, u vezi sa članom 5 (E Pravo na slobodu i sigurnost) EKLjP-a, članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a, kao i članovima 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim Sudom

6. Dana 24. jula 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 31. jula 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Radomir Laban (predsedavajući), Remzije Istrefi-Peci i Nexhmi Rexhepi (članovi).

8. Dana 19. avgusta 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i zatražio je od njega da podnese povratnicu koja potvrđuje vreme kada je on primio osporenu odluku Vrhovnog Suda. Istog tog dana, jednu kopiju zahteva je Sud prosledio i Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 30. avgusta 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu povratnicu, koja potvrđuje da je on osporenu odluku primio 30. marta 2019. godine.

10. Dana 24. januara 2020. godine, Sud je zatražio podnosiocu zahteva da podnese i dodatna dokumenta, odnosno kopiju presude Apelacionog Suda, kopiju žalbe, koja je podneta pred Apelacionim sudom, kao i kopiju zahteva za zaštitu zakonitosti.

11. Dana 3. februara 2020. godine, podnosilac zahteva je pred Sudom podneo zatražene dokumente.

12. Dana 12. februara 2020. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva informacije u vezi sa statusom njegovog zahteva o ponovnom razmatranju krivičnog postupka.

13. Dana 26. februara 2020. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu zatraženu informaciju i odgovarajuće dokumente u vezi sa njegovim zahtevom o ponovnom razmatranju krivičnog postupka.

14. Dana 9. jula 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva. Istog dana, Sud je u punom sastavu razmotrio i odlučio o neobjavljivanju identiteta podnosioca zahteva.

Pregled činjenica

15. Dana 13. februara 2012. godine, bivše Okružno javno tužilaštvo je optužnicom PP. br. 510/05/2011 optužilo podnosioca zahteva za izvršenje dva krivična dela, odnosno (i) *"Nedozvoljeni prekid trudnoće u pokušaju"* iz člana 152 stav 2, a u vezi sa članom 20 Privremenog Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: KZK); i (ii) *"Lakša telesna povreda"*iz člana 153 stav 1 a u vezi sa tačkom 1 KZK-a. Na osnovu spisa predmeta, u ovom slučaju, podnosilac zahteva je optužen da je ovo krivično delo izvršio nad osobom X, sa kojom je jedno određeno vreme bio u vezi.

16. Na glavnoj raspravi pred Osnovnim sudom, podnosilac zahteva se branio ćutanjem. Međutim, branilac podnosioca zahteva je tokom sednice za glavnu raspravu zatražio da se donese oslobađajuća presuda sa obrazloženjem da je za krivično delo *"Lakša telesna povreda"* došlo do apsolutne zastarelosti dok u vezi sa drugim krivičnim delom *"Nedozvoljeni prekid trudnoće u pokušaju"* na osnovu dodatnog objašnjenja sudsko-medicinske ekspertize nije utvrđeno da je podnosilac zahteva počinio ovo krivično delo. Na osnovu spisa predmeta, branilac podnosioca zahteva je uložio prigovor u vezi sa svedočenjem lica X, koja je u postupku bila u svojstvu oštećene strane kao i u vezi sa drugim razmotrenim dokazima od strane ovog Suda.

17. Dana 15. januara 2018. godine, Osnovni sud je u presudi P. br. 927/14:

    (i)podnosioca zahteva proglasio krivim zbog izvršenja krivičnog dela *"Nedozvoljeni prekid trudnoće u pokušaju"* iz člana 152 stav 2, a u vezi sa članom 20 ZKZ-a, gde je osudio istog kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) godine; (ii) odbacio optužnicu u vezi sa krivičnim delom *"Lakša telesna povreda"* iz člana 153 stav 1 a u vezi sa tačkom 1 KZK-a zbog apsolutnog

zastarevanja krivičnog gonjenja: i (iii) lice X, u svojstvu oštećene strane je uputio na građansku parnicu.

18. Osnovni sud je utvrdio da je podnosilac zahteva *„u cilju prekida trudnoće, fizički zlostavljao oštećenu [osobu X] s kojom je bio u ljubavnoj vezi, tako što joj je ruke stavio u lisice, noge vezao kaišem, a usta joj je zatvorio maramom, a zatim je udarao pesnicama po različitim delovima tela, uključujući i donji deo leđa kako bi prekinuo trudnoću koja je bila nepoželjna za njega, i bez saglasnosti oštećene, kojoj je prvo preko telefona pretio da bi oštećena abortirala dete, međutim, taj prekid je ostao u pokušaju"*. U zaključku Osnovni sud je utvrdio da je podnosilac zahteva u cilju prekida trudnoće i kao posledica fizičkog nasilja koje je vršio nad oštećenom X izvršio krivično delo prekid trudnoće, koje je ostalo u pokušaju.

19. Osnovni sud je, tokom razmatranja i procene slučaja pregledao sledeće dokaze: (i) svedočenje oštećene (lice X); (ii) izveštaj Emergentnog Centra sa br. 20158, od 6. jula 2011. godine; (iii) Izveštaj i UKBC, Klinika Ginekologije od 6. jula 2011. godine (iv) izveštaj o fizičkom pregledu od 6. jula 2011. godine pripremljen od strane sudsko medicinskog veštaka A.G; (v) izveštaj sa br. PP-510/5/2011 od 23. decembra 2011. godine pripremljen od strane sudsko medicinskog veštaka A.G; (vi) foto-dokumentaciju; (vii) poverljivu foto-dokumentaciju, urađenu tokom sudsko medicinskog pregleda od 6. jula 2011. godine; i (viii) sms-a iz izveštaja Pošte i Telekomunikacija Kosova (u daljem tekstu: PTK) od 8. avgusta 2011. godine.

20. Jednog neodređenog dana, podnosilac zahteva je pred Apelacionim sudom uložio žalbu protiv presude Osnovnog suda P. br. 927/14 od 15. januara 2018. godine, navodeći ozbiljne povrede odredbi krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, kao i povredu krivičnog zakona.

21. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi, a u vezi sa (i) tvrdnjama o ozbiljnim povredama odredbi krivičnog postupka naglasio da je izreka presude Osnovnog suda nerazumljiva i protivrečna sa obrazloženjem koje je dato od strane ovog Suda. Podnosilac zahteva je posebno naveo da je presuda Osnovnog suda zasnovana samo na svedočenju oštećene X, a što je u suprotnosti sa odbranom podnosioca zahteva, kao i sa materijalnim dokazima medicinskih i sudsko medicinskih institucija, uključujući i izveštaj sms-a PTK-a. Sa druge strane, u vezi sa (ii) navodima o nepotpunom i pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju kao i povredama krivičnog zakona, podnosilac zahteva je naglasio da on nije počinio krivično delo za koje je proglašen krivim. Podnosilac zahteva je u nastavku insistirao da je Osnovni sud razmotrio dokaze na pristrasan i subjektivan način i samim tim, ovaj Sud je povredio i krivični zakon.

22. Dana 19. novembra 2018. godine, Apelacioni sud je u presudi PA1. br. 358/2018 odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda P. br. 927/14, od 15. januara 2018. godine.

23. Prvenstveno, Apelacioni sud je potvrdio da osporena presuda ne sadrži ozbiljne povrede krivičnih odredaba, uz obrazloženje da je presuda jasna, sadrži ubedljivo obrazloženje u vezi sa odlučujućim činjenicama, a posebno u vezi sa utvrđivanjem postojanja krivičnog dela. Apelacioni sud je dalje utvrdio da osporena presuda svoje obrazloženje i procenu zasniva na svedočenju oštećene strane, veštačenju

sudske medicine, kao i na drugim dokazima i svedočenjima, koji su razmotreni od strane Osnovnog suda, a koje je i ovaj sud naveo u svojoj presudi.

24. Drugo, u vezi sa navodima podnosioca zahteva o pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju i povredi krivičnog zakona, Apelacioni sud je utvrdio da su njegove tvrdnje neosnovane. U vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja, Apelacioni sud je obrazložio da: *"iz svih ovih dokaza koji su predstavljeni i pravilno procenjeni od strane prvostepenog suda ali i iz samog svedočenja svedoka, nema nikakve sumnje da li je izvršeno krivično delo od strane [podnosioca zahteva], zato što je [podnosilac zahteva] te kritične noći koristio silu ali i zastrašivanje nad oštećenom sa ciljem prekida trudnoće, stoga žalbeni navodi branioca da činjenično stanje u ovom krivičnom predmetu nije pravilno utvrđeno, ne stoje."*

25. Treće, u vezi sa navodima o povredi krivičnog zakona, Apelacioni sud je, potvrđujući činjenicu da je podnosilac zahteva proglašen krivim za krivično delo *"Nedozvoljeni prekid trudnoće"* u pokušaju, ocenio da je Osnovni sud pravilno primenio krivični zakon. Štaviše, u vezi sa specifičnim navodom podnosioca da ovo krivično delo mogu da urade samo ovlašćena lica, odnosno doktori specijalisti ili babice, Apelacioni sud je utvrdio da *"[...] na osnovu zakonskih odredbi koje su na snazi izuzev zdravstvenih radnika počinilac krivičnog dela može da bude bilo koje drugo lice koje pokuša da prekine trudnoću bez saglasnosti žene."*

26. Na kraju, u vezi sa odlukom o kazni, Apelacioni sud je utvrdio da će se izrečenom kaznom protiv podnosioca zahteva od strane Osnovnog suda za počinjeno krivično delo, za koje se na osnovu odredbi KZK-a predviđa kazna od jedne (1) do osam (8) godina zatvora, postići svrha kažnjavanja koja je predviđena u članu 41. KZK-a.

27. Jednog neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Osnovnog suda P. br. 927/14 i presude Apelacionog suda PA1. br. 358/2018, gde je tvrdio ozbiljne povrede odredbi krivičnog postupka kao i povredu krivičnog zakona sa predlogom da se osporene presude ponište a predmet vrati na ponovno suđenje.

28. Podnosilac zahteva je u vezi sa tvrdnjama o povredama odredbi krivičnog postupka naglasio da se osporene presude zasnivaju na svedočenju oštećene strane, a to svedočenje je u suprotnosti sa materijalnim dokazima. U nastavku, podnosilac zahteva precizira da u presudi Osnovnog suda uopšte nije navedena odbrana podnosioca zahteva, koja je predstavljena u tužilaštvu dana 7. septembra 2011. godine, i takođe nije navedena činjenica da se podnosilac zahteva, na sednici za glavnu raspravu pred Osnovnim sudom, branio ćutanjem. Podnosilac zahteva je takođe tvrdio da Apelacioni sud nije dao nikakvu važnost odbrani podnosioca zahteva kao ni izveštaju sudsko medicinskog veštaka.

29. Sa druge strane, u vezi sa navodima o povredama krivičnog zakona, podnosilac zahteva je naglasio da ga je Osnovni sud proglasio krivim za delo *"Nedozvoljeni prekid trudnoće u pokušaju"* iz člana 152, stav 2 a u vezi sa članom 20 KZK-a, iako se ovom odredbom, po njegovim navodima, kažnjavaju radnje lica koja su ovlašćena za prekid trudnoće, odnosno doktori ili za babice.

30. Dana 15. februara 2019. godine, Državni tužilac je u podnesku KLMP.II. br. 36/2019, predložilo Vrhovnom sudu da se zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane podnosioca zahteva, odbije kao neosnovan.

31. Dana 7. marta 2019. godine, Vrhovni sud je u presudi PML. br. 49/2019 odbio zahtev za zaštitu zakonitosti, podnet od strane podnosioca zahteva, kao neosnovan.

32. Vrhovni Sud je u vezi sa navodima podnosioca zahteva o povredama odredbi krivičnog postupka obrazložio da *"[...] Presuda prvostepenog suda nije bila zasnovana samo na izjavi oštećene [X], već i na drugim dokazima koji su bili na glavnoj raspravi [...]. U obrazloženju su ocenjeni svi dokazi koji su predstavljeni i ne stoji činjenica da su obe presude bile zasnovane na samo jednom svedočenju-izjavi oštećene"*. Po navodima Vrhovnog suda, Osnovni sud je uzeo za osnov i druge dokaze, odnosno izveštaje odgovarajućih medicinsko specijalizovanih institucija kao i sudsko medicinsko veštačenje, uključujući i materijalne dokaze elektronske komunikacije, gde je potvrđeno da trudnoća oštećene nije bila željena. U nastavku, Vrhovni sud je takođe obrazložio da Osnovni sud nije uzeo u obzir njegovu odbranu u Tužilaštvu zbog toga što je Osnovni sud u skladu sa članom 346, stav 1 Zakona o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) poštovao pravo odbrane podnosioca zahteva ćutanjem tokom sudskog razmatranja pred ovim sudom.

33. Sa druge strane, u vezi sa navodima podnosioca zahteva koji se tiču povrede krivičnog zakona, odnosno člana 152 [Nedozvoljeni prekid trudnoće], stav 2 a u vezi sa članom 20 [Pokušaj] KZK-a, Vrhovni Sud je obrazložio da: *"[...] nisu samo lekari i babice lica koja mogu da izvrše ovo krivično delo, kako se to tvrdi u zahtevu, već ovo krivično delo može da izvrši bilo ko, a u ovom konkretnom slučaju [podnosilac zahteva], je pokušao da prekine trudnoću koju on nije želeo, i bez saglasnosti oštećene [...]. Ovo se potvrđuje i na osnovu prouzrokovanih povreda [...] koje su prouzrokovane od jakih udaraca sa čvrstim [zaštitnim] predmetom [...]"*.

34. Na osnovu spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva, u momentu kada je podneo zahtev, bio na izvršavanju kazne zatvora, koja je izrečena presudom Osnovnog suda, u jednom korektivnom centru u Republici Kosovo.

35. Štaviše, na osnovu podnesaka koji su podneti od strane podnosioca zahteva, proizilazi da je 9. avgusta 2019. godine, ovaj poslednji podneo zahtev za ponovno razmatranje krivičnog postupka pred Osnovnim sudom u Prištini. Putem obaveštenja podnosioca od 26. februara 2020. godine, i podnošenja kopije rešenja KP. br. 1472/2019 od 20. septembra 2019. godine, Osnovni sud u Prištini je zahtev podnosioca o ponovnom razmatranju krivičnog postupka odbio kao neosnovan.

Navodi podnosioca zahteva

36. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Vrhovnog suda, u vezi sa presudom Apelacionog suda PA1. br. 358/2018, od 19. novembra 2018. godine i presudom Osnovnog suda u Prištini P. br. 927/14, od 15. januara 2018. godine povređena njegova prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, a u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) EKLjP-a i članom 7. UDLjP-a, članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava, u vezi sa članom 5 (E Pravo na slobodu i sigurnost) EKLjP-a, članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a, kao i članovima 53. [Tumačenje odredbi Ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

37. Sud podseća da podnosilac zahteva, izuzev poslednje presude Vrhovnog suda, na specifičan način osporava i presude kako Osnovnog tako i Apelacionog suda.

38. Podnosilac zahteva u suštini tvrdi da nije dobro sprovedeno razmatranje krivičnih dokaza u slučaju podnosioca zahteva. Drugo, podnosilac zahteva naglašava da se u postupku pred Osnovnim sudom, podnosilac zahteva branio ćutanjem.

39. U vezi sa tvrdnjama o predstavljanju dokaza, podnosilac zahteva naglašava da pitanje *"uzimanja dokaza na zakonit način predstavlja jedan veoma važan aspekt poštovanja prava na pravičan zakonski postupak, predviđen kao od Ustava tako i od člana 6 EKLjP-a."* S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLjP), odnosno na slučajeve *Bykov protiv Rusije,* predstavka br. 4378/02, presuda od 10. marta 2009. godine], *i Van Mechelen i drugi protiv Holandije, pretstavke br. 21363/93, 21364/93, 21427/93, i 22056/93, presuda od 23. aprila 1997. godine).*

40. U vezi sa ovim navodom, podnosilac zahteva *"[...] traži od Suda da oceni zakonitost proceduralnih radnji uzimajući u obzir da proceduralna pravila u vezi sa krivičnim dokazima, njihovim uzimanjem, izvođenjem, proverom i njihovom ocenom, sredstva traganja za dokazima i uopšte dokazni postupak, su propisani i u odredbama Krivičnog zakonika Kosova, koje proizilaze i koje su u potpunom skladu sa Ustavom, Evropskom konvencijom za ljudska prava i ostalim međunarodnim aktima".*

41. U vezi sa navodom o tome da se brani ćutanjem, podnosilac zahteva *"[...] ocena suda u ćutanju okrivljenog tokom odbrane (iako je advokat negirao izvršenje krivičnog dela konstantno) treba da bude na istom nivou poverenja i bez ikakvih predrasuda, već treba biti zasnovano na elementima koji proizilaze iz dokaza koji su dostupni".*

42. Podnosilac zahteva tvrdi da Apelacioni sud nije uzeo u obzir oslobađajuće dokaze koje su podneti od strane podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva naglašava da *"Apelacioni Sud, tokom odlučivanja u vezi sa žalbom branioca okrivljenog, nije našao za shodno da detaljnije uđe u vezi sa utvrđivanjem činjeničnog stanja, Sud nije uzeo kao veoma važnu činjenicu oslobađajuće dokaze okrivljenog tokom sprovođenja krivičnog postupka. [...]".*

43. Podnosilac zahteva je prvenstveno naglasio da: *"Počev od postupka pred prvostepenim Sudom pa sve do presude na trećem stepenu –Vrhovnog suda [podnosiocu zahteva] su bila povređena prava na pravičan sudski postupak [...]"*. U vezi sa tim, podnosilac zahteva tvrdi da *"načelo pravičnog suđenja podrazumeva takođe i pravo da se svakoj strani pruži odgovarajuća mogućnost da predstavi svoj slučaj, pod uslovima gde se ista ne postavlja u nepovoljniji položaj prema drugoj strani"*.

44. U nastavku, podnosilac zahteva naglašava da: *"Vrhovni sud, delujući kao trećestepeni sud nije dao jasne zakonsko ustavne razloge u vezi sa relevantnim činjenicama za donošenje jedne zakonite odluke, već je veoma kratko procenio kao neosnovane žalbene odluke podnosioca ovog zahteva"*.

45. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je: *"Vrhovni sud odlučio isto kao i Apelacioni sud, ne uzimajući u obzir navedene povrede krivičnog postupka i nije uzeo u obzir povrede koje su uticale na zakonitost sudske odluke. Oslanjajući se na cilj zahteva za zaštitu zakonitosti, kao pravno sredstvo predočeno od branioca podnosioca zahteva, Vrhovni sud je bio obavezan da otkloni zakonske povrede u pravosnažnoj odluci o kazni za podnosioca zahteva. Pošto je utvrdio proceduralne povrede u sprovedenom sudskom postupku, Vrhovni sud je mogao da poništi odluku o kazni i da naloži održavanje nove sudske rasprave (član 439. Zakonika o krivičnom postupku Kosova)."*

46. Na kraju, podnosilac zahteva ponovo naglašava da je tokom krivičnog postupka pred redovnim sudovima *"Sud više branio oštećenu [lice x] i ova pažnja da se ona zaštiti u javnom životu je bila primećena i sa institucionalne tačke gledišta, odnosno u kazni [podnosiocu zahteva] i polne diskriminacije koju je njemu još od početka naneo sud i tužilaštvo tokom celokupnog postupka."*

47. Podnosilac zahteva navodi da *"[...] pravo na pravično i nepristrasno suđenje, kao što je zagarantovano Ustavom Republike Kosova – član 31, i nakon toga i EKLjP-om – član 5 i član 6, i član 14"*.

48. Po navodima podnosioca zahteva, u njegovom slučaju, Sud je povredio princip jednakosti oružja u postupku, jer je dao veću važnost argumentima jedne strane. S tim u vezi, podnosilac zahteva podvlači da se njegova glavna tvrdnja tiče *"dokaza za utvrđivanje krivice"* a pogotovo u prethodnom postupku kao i *"odugovlačenjem postupka koje traje 7 godina – za jedno takvo delo"*.

49. Podnosilac zahteva, naglašavajući povredu gore navedenih članova Ustava i EKLjP-a, objašnjava da su *"Povređeni navedeni članovi zbog donošenja nepravične presude od mesnih sudova, ugrožavanje prava podnošenja relevantnih dokaza, poštenja u postupku, da intervencije ovakve prirode nisu proporcionalne i dovoljne da bi se obezbedile podnosiocu zahteva proceduralne garancije koje su neophodne u jednom demokratskom društvu i poštovanja i zaštite ljudskih prava i sloboda garantovanih Ustavom i međunarodnim aktima."*

50. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da se njegov slučaj razmotri hitno i traži da se: (i) njegov zahtev proglasi prihvatljivim; (ii) da se utvrde povrede prava

podnosioca zahteva koja su zagarantovana članovima 24, 29, 31, 53 i 54 Ustava; članovima 5, 6, 14 EKLjP-a; i članom 7 UDLjP-a.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6 (Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristranim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.

3. Svako ko je optužen za krivično djelo ima sljedeća minimalna prava:

a. da odmah, na jeziku koji razume, bude temeljno obavešten o prirodi i razlogu optužbe protiv njega;
b. da mu se osiguraju vreme i uslovi neophodni za pripremanje obrane;
c. da se brani sam ili uz pomoć branitelja koga sam izabere ili, ukoliko ne raspolaže sredstvima da plati branitelja, da ga dobije besplatno, kada to nalažu interesi pravde;

d. da sam ispituje ili zahteva ispitivanje svedoka optužbe i da se prisustvo i saslušanje svedoka obrane odobri pod uslovima koji važe i za svedoka optužbe;
e. da koristi besplatnu pomoć tumača ukoliko ne razume ili ne govori jezik koji se koristi na sudu.

Član 14 (Zabrana diskriminacije)

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, veroispovest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovinsko stanje, rođenje ili drugi status.

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Član 7

Svi su pred zakonom jednaki i imaju pravo bez ikakve razlike na podjednaku zaštitu zakona. Svi imaju pravo na jednaku zaštitu protiv bilo kakve diskriminacije kojom se krši ova Deklaracija i protiv svakog podsticanja na ovakvu diskriminaciju.

***Privremeni krivični zakonik Kosova* (UNMIK/RREG/2003/25)**

Član 20
POKUŠAJ

(1) Ko svesno preduzme radnje za izvršenje krivičnog dela, ali delo ne bude dovršeno ili ne budu ispunjeni svi elementi krivičnog dela, smatraće se da je on ili ona pokušao da izvrši krivično delo.

Član 152
NEDOZVOLJENI PREKID TRUDNOĆE

(1) Ko protivno zakonskim odredbama o prekidu trudnoće i uz saglasnost trudnice, prekine trudnoću, započne sa prekidom trudnoće ili pomaže da se trudnoća prekine, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri meseca do tri godine.
(2) Ko prekine ili započne sa prekidom trudnoće bez pristanka trudnice, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne do osam godina.
(3) Kad krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana prouzrokuje tešku telesnu povredu, teško narušavanje zdravlja ili smrt trudnice, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora od šest meseci do pet godina za krivično delo iz stava 1 ili najmanje tri godine zatvora za krivično delo iz stava 2.

Zakon br. 04/L-123 o krivičnom postupku, objavljen u službenom listu dana 28. decembra 2012. godine

Član 9
Ravnopravnost strana u postupku

Okrivljeno lice i državni tužilac u krivičnom postupku imaju status ravnopravnih strana, osim ako u ovom zakoniku nije drugačije određeno.
2. Okrivljeno lice ima pravo i može da daje izjave o svim činjenicama i dokazima koji ga okrivljuju i da iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u prilog. Lice ima pravo da zatraži od državnog tužioca da pozove svedoke u njegovo ime i ima pravo da ispita svedoke optužbe ili da traži da oni budu ispitani,
kao i pravo na prisustvo i ispitivanje svedoka odbrane, pod istim uslovima koji važe za svedoke optužbe.

Član 346
Saslušanje optuženog lica

1. Optuženo lice ima pravo da ne svedoči. Ukoliko optuženo lice odluči da ne svedoči njegovo saslušanje se vrši u skladu sa stavom 2-4. ovog člana.

2. Glavni branilac sasluša okrivljeno lice u skladu sa članom 333. ovog zakonika.

3. Državni tužilac sasluša okrivljeno lice u skladu sa članom 334. ovog zakonika.

4. Saoptužena lica, ukoliko ih ima, mogu da saslušaju okrivljeno lice u skladu sa članom 334. Ovog zakonika.

Prihvatljivost zahteva

51. Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, utvrđene Ustavom, precizirane Zakonom i propisane Poslovnikom.

52. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji predviđaju:

> 1. *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *[...]*
>
> 7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

53. Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dalje precizirani Zakonom. S tim u vezi, Sud se poziva na član 47.

[Individualni zahtevi], član 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".

Član 48
[Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

Član 49
[Rokovi]

"Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...".

54. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i osporava neki akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda Pml. br. 49/2019 od 7. marta 2019. godine nakon što je iscrpeo sva dostupna pravna sredstva, u vezi sa presudom Apelacionog suda PA1. br. 358/2018 od 19. novembra 2018. godine i presudom Osnovnog suda P. br. 927/14 od 15. januara 2018. godine. Sud primećuje da je podnosilac zahteva nakon donošenja osporene presude Vrhovnog suda podneo i zahtev za ponovno razmatranje krivičnog postupka pred Osnovnim sudom u Prištini, a taj zahtev je rešenjem KP. br. 1472/2019 od 20. septembra 2019. godine bio odbijen kao neosnovan. Samim tim, Sud utvrđuje da je poslednja odluka ujedno i odluka koja je osporena u slučaju podnosioca zahteva presuda Vrhovnog suda Pml. br. 49/2019 od 7. marta 2019. godine.

55. U nastavku, Sud takođe primećuje da je podnosilac zahteva podneo svoj zahtev unutar vremenskog roka od 4 (četiri) meseca, kao što je to predviđeno u članu 49. Zakona.

56. U ovom slučaju, Sud će takođe razmotriti da li je podnosilac zahteva ispunio druge uslove prihvatljivosti utvrđene u pravilu 39 Poslovnika, koje propisuje:

"(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju."

57. Sud pre svega podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osporenom presudom Vrhovnog suda, u vezi sa presudom Apelacionog suda PA1. br. 358/2018 od 19.

novembra 2018. godine i presudom Osnovnog suda P. br. 927/14 od 15. januara 2018. godine povređena njegova prava i osnovne slobode koje su zagarantovane članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, a u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) EKLjP-a i članom 7. UDLjP-a, članom 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava, u vezi sa članom 5. (E Pravo na slobodu i sigurnost) EKLjP-a, članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLjP-a, kao i članovima 53. [Tumačenje odredbi Ljudskih prava] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.

58. Sud, međutim primećuje da se suštinske tvrdnje podnosioca zahteva, navedene u njegovom zahtevu, tiču prava na pravično i nepristrasno suđenje, koje je zagarantovano članom 31. Ustava, a u vezi sa članom 6. EKLjP-a, kao i jednakosti pred zakonom i zabrane diskriminacije zagarantovano članom 24. Ustava, u vezi sa članom 14. EKLjP-a odnosno sa članom 7. UDLjP-a.

59. U razmatranju navoda podnosioca zahteva koji se tiču njegove tvrdnje u vezi sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje, kao i sa drugom tvrdnjom da je bio diskriminisan tokom krivičnog postupka, Sud će primeniti sudsku praksu ESLjP-a u skladu sa kojom je Sud, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, obavezan da tumači prava i osnovne slobode koje su zagarantovane Ustavom.

I. Što se tiče navoda o povredama člana 31. Ustava, a u vezi sa članom 6 EKLjP-a

60. U vezi sa navodom podnosioca zahteva o povredi njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud primećuje da se navodi podnosioca zahteva tiču: (i) razmatranja dokaza od strane suda i načela jednakosti oružja; (ii) branjenje ćutanjem; i (iii) obrazloženja sudske odluke od strane Vrhovnog suda.

(i)Što se tiče načela jednakosti oružja i razmatranja dokaza od strane redovnih sudova i jednakosti oružja

61. S tim u vezi, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da pred Osnovnim sudom nije sprovedeno na pravilan način razmatranje krivičnih dokaza u slučaju podnosioca zahteva. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da i Apelacioni sud nije uzeo u obzir oslobađajuće dokaze koji su bili podneti od strane podnosioca zahteva.

62. S tim u vezi, podnosilac zahteva *"[...] traži od Suda da proceni zakonitost proceduralnih radnji u vezi sa krivičnim dokazima, uzimanje, razmatranje, potvrđivanje i vrednovanje istih, sredstva traženja dokaza kao i u celini sam dokazni postupak, su propisani u odredbama Krivičnog Zakonika Kosova, a koje proizlaze kao i u celini sam dokazni postupak, su propisani u odredbama Krivičnog Zakonika Kosova, a koje proizlaze i u potpunom su skladu sa Ustavom Evropskom Konvencijom o Ljudskim pravima kao i drugim međunarodnim aktima."*

63. Sud u nastavku podseća da je u kontekstu njegovog navoda u vezi sa razmatranjem dokaza, podnosilac zahteva takođe naglasio da su redovni sudovi povredili princip jednakosti oružja zbog toga što su, po njegovim navodima,

redovni sudovi konstantno "*davali veću težinu argumentima jedne strane*", podvlačeći da se njegova glavna tvrdnja tiče "dokaza za utvrđivanje krivice"a pogotovo u prethodnom postupku kao i "odugovlačenja postupka od 7 godina – a jedno takvo delo". S tim u vezi, odnosno u vezi sa odugovlačenjem, podnosilac zahteva izuzev toga što je pomenuo ovu tvrdnju u zahtevu, i u kontekstu povrede principa jednakosti oružja, on ovo nije dalje obrazložio u zahtevu. Štaviše, Sud primećuje da ova tvrdnja nije navedena ili pomenuta na specifičan način ni u njegovim podnescima pred nižestepenim sudovima.

64. Međutim, Sud primećuje da podnosilac zahteva samo precizira da je u postupcima koji su se sproveli pred redovnim sudovima njemu povređeno pravo na pravičan sudski postupak, za koji, po njemu *"načelo pravilnog postupka takođe uključuje i pravo da se svakoj strani da razumna mogućnost da predstavi svoj slučaj, pod uslovima da istu ne stavljaju u jedan nepovoljniji položaj nasuprot drugoj strani."*

65. U sudskoj praksi ESLjP-a kao i u sudskoj praksi Suda, naglašeno je da načelo *"jednakosti oružja"*, traži *"pravičan balans strana"*, gde se svakoj strani treba dati razumna mogućnost da predstavi svoj slučaj pod uslovima da istu ne stavlja u suštinsko nepovoljniji položaj nasuprot suprotne strane. (Vidi slučajeve ESLjP-a *Yvon protiv Francuske,* predstavka br. 44962/98, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 31 i *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije,* predstavka br. 14448/88, Presuda od 27. oktobra 1993. godine, stav 33 i vidi druge reference u ovoj presudi, *Öcalan protiv Turske* [VV], stav 140, vidi slučajeve Suda, KI52/12, podnosilac *Adije Iliri*, presuda od 5. jula 2013. godine, KI103/10, podnosilac *Shaban Mustafa*, presuda od 20. marta 2012. godine, stav 40*)*.

66. Sa druge strane, u nastavku i u vezi sa specifičnim navodima koji se tiču razmatranja dokaza od strane sudova, Sud se pre svega poziva na sudsku praksu ESLjP-a, koja je u principu navela da*"Iako član 6 garantuje pravo na pravično suđenje, isti ipak ne određuje pravila za prihvatljivost dokaza kao takvih, jednoj oblasti koje se tiču, a ovo pre svega zbog razloga unutrašnjih prava i nacionalnim jurisdikcija"*. (Vidi slučaj ESLjP-a *Schenk protiv Švajcarske,* predstavka br. 10862/84 , presuda, 12. juli 1988. godine, stavovi 45-46).

67. Međutim, ESLjP je podvukao da aspekt koji se treba razmotriti u ovim slučajevima je da li je postupak, uključujući i način na koji su prikupljeni dokazi, bio regularan u svojoj celosti. (Vidi slučajeve ESLjP-a *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 35394/97, presuda od 12. maja 2000. godine, stav 34; *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 44787/98, presuda od 25. septembra 2001. godine, stav 76; i *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 48539/99, presuda od 5. novembra 2002. godine, stav 42).

68. Samim tim, ukoliko je postupak bio pravičan u celosti, treba se uzeti u obzir da li su ispoštovana prava odbrane. S tim u vezi, Sud će proceniti da li je podnosilac zahteva imao mogućnosti da ospori zakonitost dokaza kao i da se protivi korišćenju istih. (Vidi, presudu ESLjP-a, *Szilagyi protiv Rumunije,* predstavka br. 30164/04 od 17. decembra 2013. godine; vidi takođe slučaj Suda KI34/18, podnosilac *Albert Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. maja 2018. godine, stav 63).

69. Tačnije, ESLjP je podvukao da kada je dokaz dosta stabilan i kada se ne dovodi u pitanje, potreba za drugim dokazima kao podršku ovog dokaza postaje manja. (Vidi slučajeve *Bykov protiv Rusije* [VV], predstavka br. 4378/02, presuda od 10. marta 2009. godine, stav 89, i reference koje su tu spomenute; *Jalloh protiv Nemačke,* predstavka br. 54810/00 [VV], presuda od 11. jula 2006. godine, stav96). Samim tim, ESLjP je naglasio da se takođe treba dati važnost i tački da li je navedeni dokaz bio ili ne odlučujući za rezultat u krivičnom postupku. (Vidi slučaj *Gäfgen protiv Nemačke* [VV], predstavka br. 22978/05, presuda od 1. juna 2010. godine, stav 164).

70. Na osnovu onoga što je navedeno iznad i pozivajući se na postupke koji su sprovedeni pred redovnim sudovima, a posebno u vezi sa razmatranjem dokaza od strane ovih sudova, Sud se prvenstveno poziva na presudu Osnovnog suda, koji je svoju odluku o proglašavanju krivim podnosioca zahteva zasnovao na izjavi lica X u svojstvu oštećene u krivičnom postupku, medicinskim izveštajima, izdatim od strane različitih zdravstvenih institucija, sudsko medicinskim izveštajima, foto dokumentaciji, realizovanim tokom pregleda od strane medicinskih i sudsko medicinskih veštaka, kao i komunikaciji putem sms-a iz izveštaja PTK-a.

71. Sud je, na osnovu podneska koji su podneti od strane podnosioca zahteva, primetio da je njemu pred Osnovnim Sudom, a putem njegovog zakonskog zastupnika data mogućnost da ospori dokaze. S tim u vezi, u svojoj presudi je Osnovni sud u vezi sa osporavanjem razmatranja gore navedenih dokaza od strane podnosioca zahteva, naglasio da *"Sud nije moga da prihvati stav branioca optuženog [...] da optuženi nije izvršio krivično delo Nedozvoljeni prekid trudnoće u pokušaju iz člana 152. stav 2 u vezi sa članom 20. KZK-a, pošto nema dokaza koje potvrđuju ovo, ali je procenio ovu odbranu kao neosnovanu i u pravcu izbegavanja krivične odgovornosti, pošto, ova odbrana je bila u suprotnosti sa svedočenjem svedoka – oštećene [lice X] i ostali materijalni dokazi kao: izveštaj Hitnog centra br. 20158 od 06.07.2011. godine, izveštaj iz izveštaja UKCK-a Ginekološka klinika od 06.07.2011. godine, izveštaj o fizičkom pregledu od 06.07.2011. godine, sastavljen od stručnjaka medicinske medicine Dr. A. G. , foto dokumentacija i poverljiva foto dokumentacija urađena tokom kontrole sudske medicine od 06.07.2011. godine, kao i sms-a i izveštaj PTK-a od 08.09.2011. godine, koje su u skladu jedne sa drugim."*

72. Kao zaključak, nakon razmatranja svakog osporavanja podnosioca zahteva protiv dokaza koji su razmotreni od strane Osnovnog suda, ovaj poslednji je utvrdio da sud, po svojoj proceni ima vlast da može da prihvati i uzme u obzir svaki dokaz, kao i da proceni važnost svakog dokaza koji se može uzeti u obzir a tokom sprovođenja krivičnog postupka. Osnovni sud je u nastavku naglasio da sud tokom razmatranja dokaza *"Na poseban način procenjuje tačnost dokaza, razlog odobrenja tih kao i razloge na kojima je to zasnovano prilikom rešenja ovog krivično pravnog pitanja u slučaju utvrđenja krivičnog dela i krivične odgovornosti optuženih."*

73. Kao zaključak, Osnovni sud je u vezi sa materijalnim dokazima koji su razmotreni tokom sprovođenja postupka zaključio da *"Izjavu gore pomenute oštećene – svedoka i materijalne dokaze, sud ih je procenio kao ubedljive, realne i objektivne, tako da im je poklonio veru oslanjajući presudu na tim istima u*

ovom krivičnom pitanju, dok materijalno – pravna i formalno pravna odbrana je u konkretnom slučaju imala je za cilj da opravdava inkriminirajuće radnje optuženog kako bi isti izbegao krivičnu odgovornost."

74. U nastavku, Sud se takođe poziva i na presudu Apelacionog suda, putem koje je utvrđeno da je osporena presuda Osnovnog suda svoju procenu i svoje obrazloženje zasnovala na svedočenju oštećene strane, sudsko medicinskom veštačenju kao i na drugim dokazima i svedočenjima, koja su razmotrena od strane Osnovnog suda a koja su navedena u presudi tog suda. Apelacioni sud je zaključio da je Osnovni sud razmotrio odbranu podnosioca zahteva, davajući odgovarajuće obrazloženje zašto sud nije poklonio veru odbrani podnosioca zahteva u ovom slučaju.

75. Na kraju, Vrhovni sud je, pozivajući se na specifičnu tvrdnju u vezi sa pregledom dokaza od strane Osnovnog i Apelacionog suda, koju je podnosilac zahteva naveo i u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, utvrdio da: *"[...] Presuda prvostepenog suda nije zasnovana samo na izjavi oštećene [X], već i na drugim dokazima koji su bili na sudskoj raspravi [...]. U obrazloženju su ocenjeni svi dokazi koji su razmotreni i ne stoji činjenica da su obe presude zasnovane samo na jednom svedočenju – izjavi oštećene."*

76. U ovom konkretnom slučaju, Vrhovni sud je utvrdio da je Osnovni sud uzeo za osnov i druge dokaze, odnosno izveštaje odgovarajućih specijalizovanih medicinskih i sudsko medicinskih institucija, uključujući i materijalne dokaze elektronske komunikacije, na osnovu kojih je podržao pravni stav nižestepenih sudova.

77. U svetlu opštih principa ESLjP-a koji su predstavljeni iznad kao i obrazloženja datog od strane redovnih sudova, Sud prvenstveno primećuje da su u slučaju podnosioca zahteva redovni sudovi doneli svoje odluke u skladu sa standardima koji su zatraženi u vezi sa pravičnim i nepristrasnim suđenje i njihovo donošenje odluka nisu zasnovali samo na jednom dokazu, već na određenom broju dokaza, koje je Osnovni sud naveo u potpunosti u svojoj presudi.

78. Drugo, Sud takođe primećuje da je krivični postupak protiv podnosioca zahteva bio pravilan u svojoj celosti, zato što su sudovi poštovali pravo na odbranu. S tim u vezi, Sud primećuje da je podnosiocu zahteva u postupku pred redovnim sudovima putem njegovog zakonskog zastupnika, data mogućnost da ospori dokaze, odnosno da ospori svedočenje oštećene kao i materijalne dokaze, koji su bili predstavljeni tokom trajanja krivičnog postupka.

79. Treće, Sud takođe primećuje da su redovni sudovi, odnosno da su i Osnovni Sud i Apelacioni sud na konkretan i dovoljan način obrazložili zašto isti nisu poklonili veru odbrani podnosioca zahteva.

80. I na kraju, Sud takođe primećuje da je Osnovni sud u svojoj presudi dao konkretno obrazloženje, gde je u istoj zaključio da su svi dokazi koji su razmotreni od strane ovog suda, i koji su navedeni u presudi istog bili odlučujući da se podnosilac zahteva proglasi krivim za izvršenje krivičnog dela, a za koje je i samim tim osuđen.

81. Dakle, na osnovu gore navedenog obrazloženja, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da u njegovom slučaju redovni sudovi nisu razmotrili dokaze u skladu sa principima koji su postavljeni od strane prakse ESLjP-a, a koji su uvršteni i u odgovarajućim odredbama krivičnog postupka.

82. U nastavku, Sud smatra da podnosilac zahteva, izuzev toga što je pomenuo tvrdnju u vezi sa povredom principa jednakosti oružja u postupku, koju je naveo u kontekstu administracije dokaza, nije pružio dodatne argumente niti je potvrdio osnovanost ove tvrdnje u svom zahtevu.

83. Sud, sa tim u vezi naglašava da nezadovoljstvo podnosioca zahteva zbog ishoda postupka od strane redovnih sudova samo po sebi ne može pokrenuti argumetovanu tvrdnju o povredi prava i osnovnih sloboda koje su zagarantovane Ustavom. (vidi slučaj ESLjP-a, *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21).

84. Samim tim, Sud smatra da podnosilac zahteva nije potkrepio svoju tvrdnju u vezi sa povredom prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao rezultat nepravilnog razmatranja dokaza od strane redovnih sudova i takođe nije pružio obrazloženje i argumente u vezi sa osnovanošću njegove tvrdnje u vezi sa povredom principa jednakosti oružja u postupku, i samim tim, njegove tvrdnje su neosnovane po ustavnim osnovama.

(ii) Što se tiče prava na odbranu ćutanjem

85. Sud podseća da podnosilac zahteva u svom zahtevu naglašava da se u postupku koji je sproveden pred redovnim sudovima, odnosno pred Osnovnim sudom, on branio ćutanjem.

86. S tim u vezi, podnosilac zahteva naglašava da *"[...] procena suda u vezi sa ćutanjem okrivljenog tokom obrane (iako je advokat negirao izvršenje krivičnog dela konstantno) treba da bude na istom nivou poverenja i bez ikakvih predrasuda, već treba biti zasnovana na elementima koji proizilaze iz dokaza koji su dostupan."* U kontekstu sa ovom tvrdnjom, Sud primećuje da podnosilac zahteva pitanje odbrane ćutanjem pokušava da u nekoj meri poveže i sa principom pretpostavke nevinosti, koji međutim ne nastavlja da razlaže i da precizira dalje u svom zahtevu.

87. Pre svega, a što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa njegovim pravom da se brani ćutanjem i u kontekstu sprovođenja krivičnog postupka pred sudovima, Sud se poziva na član 346 PZKZ-a, koji propisuje da: *"1. Optuženo lice ima pravo da ne svedoči. Ukoliko optuženo lice odluči da ne svedoči njegovo saslušanje se vrši u skladu sa stavom 2-4. ovog člana"*.

88. Sud u nastavku, takođe podseća da pravo na pravično suđenje, garantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, propisuje određeni minimum garancija za svaku osobu koja je optužena za krivično delo, koje uključuje pravo da se brani ćutanjem kao i pravo da se oslobodi od samookrivljenja u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a (vidi: slučajeve ESLJP-a, *Saunders protiv Ujedinjenog*

Kraljevstva, predstavka br. 19187/91, stav 68 i 69, od 17. decembra 1996. godine i slučaj ESLJP-a, *John Murray protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka 19731/91, stav 45, od 8. februara 1996. godine, vidi takođe gore navedeni slučaj Suda, KI34/18, podnosilac zahteva: *Albert Berisha*, stav 59).

89. U slučaju podnosioca zahteva, a u vezi sa njegovim odbranom ćutanjem u postupku pred redovnim sudovima, Sud je, na osnovu podneska koji su podneti u zahtevu primećuje da je Osnovni sud poštovao pravo podnosioca zahteva da se brani ćutanjem.

90. S tim u vezi, i takođe na osnovu osporene presude Vrhovnog suda, ovaj poslednji je takođe potvrdio da je Osnovni sud u skladu sa članom 346 PKZK-a poštovao pravo na odbranu podnosioca da se brani ćutanjem tokom glavnih rasprava pred ovim sudom.

91. Štaviše, tokom sprovođenja krivičnog postupka pred redovnim sudovima, podnosilac zahteva je tokom svog vremena imao mogućnost svog zastupanja putem advokata. U tom aspektu, Sud, a na osnovu presude Osnovnog suda, ponovo naglašava da je branilac podnosioca zahteva prilikom razmatranja pred ovim Sudom imao mogućnost da ospori svedočenje lica X i materijalnih dokaza, koji su predstavljeni pred sudom.

92. Sud primećuje da na osnovu postupaka koji su sprovedeni pred redovnim sudovima i obrazloženja koja su data od poslednjih, ne može se zaključiti da su tokom njegove odbrane ćutanjem redovni sudovi imali predrasuda u vezi sa krivicom ili da su tretirali podnosioca zahteva kao da je kriv pred nego što isti nisu odlučili u vezi sa njegovom krivicom.

93. Samim tim, Sud smatra da su tvrdnje koje su navedene od strane podnosioca zahteva u vezi sa njegovim pravom da se brani ćutanjem neosnovane po ustavnim osnovama.

(iii) Što se tiče prava na obrazloženu sudsku odluku

94. Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni Sud u svojoj presudi samo ukratko procenio njegove navode iz zahteva za zaštitu zakonitosti, i nije pružio detaljno obrazloženje u vezi sa relevantnim činjenicama.

95. Podnosilac zahteva, na specifičan način, tvrdi da *"Vrhovni sud je odlučio isto kao i Apelacioni sud, i nije uzeo u obzir navodne povrede krivičnog postupka i takođe nije uzeo u obzir povrede koje su imale uticaja na zakonitost sudske odluke. U skladu sa namenom zahteva za zaštitu zakonitosti, kao pravnog sredstva uloženog od strane odbrane podnosioca zahteva, Vrhovni sud je bio obavezan da otkloni zakonske povrede iz pravosnažne odluke u vezi sa kaznom podnosioca. [...]"*.

96. U svetlu ove tvrdnje podnosioca zahteva, Sud pre svega podseća da je Apelacioni Sud odbio njegovu žalbu koja je bila podneta protiv presude Osnovnog Suda i nakon toga je Vrhovni sud odbio i njegov zahtev za zaštitu zakonitosti, koji je bio podnet protiv presuda Osnovnog suda i Apelacionog Suda. S tim u vezi, Sud primećuje da su i Vrhovni sud i Apelacioni sud tokom donošenja odluka ispunili

svoje kako ustavne tako i zakonske obaveze da pruže jedno dovoljno zakonsko obrazloženje, kako je to i zatraženo u članu 31. Ustava i članu 6. EKLjP-a.

97. U tom aspektu, Vrhovni Sud je u svojoj presudi zaključio da *"[...] nakon što je razmotrio navode iz zahteva kao i na osnovu spisa predmeta nalazi da nijedan on navoda nije osnovan. Ovo zbog činjenice da presuda prvostepenog suda nije bila zasnovana samo na izjavi oštećene [...], već i na ostalim dokazima koji su razmatrani na glavnom pretresu a za koje je dato dovoljno zakonskih razloga u presudi. Sud takođe nalazi da su izreke presuda jasne i da se u njima nalaze svi sva zakonska obrazloženja u vezi sa odlučujućim činjenicama na osnovu kojih je i doneta meritorna odluka, a te razloge prihvata kao zakonske i pravične i ovaj Sud."*

98. Samim tim, Vrhovni sud je došao do ovog zaključka nakon što je razmotrio obrazloženje koje je dato od strane Osnovnog suda, kada je podnosilac zahteva bio proglašen krivim za počinjeno krivično delo, njegovu žalbu podnetu pred Apelacionim sudom i njegov zahtev za zaštitu zakonitosti, koji je bio uložen pred Vrhovnim sudom.

99. U tom pravcu, Sud podseća da prilikom odbijanja jedne žalbe, ili kako je to slučaj u ovom konkretnom predmetu, odbijanja jednog zahteva za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud, u principu, može samo da usvoji razloge za donošenje odluke nižestepenog suda, u ovom slučaju je to Apelacioni sud i Osnovni sud. (vidi slučajeve ESLjP-a, *Garcia Ruiz protiv Španije*, citirano iznad, stav 26; *Helle protiv Finske*, predstavka br. 20772/92, presuda od 19. decembra 1997. godine, stavovi 59-60).

100. S tim u vezi, Sud takođe podseća da u slučajevima kada trećestepeni sud, kao u slučaju podnosioca zahteva, Vrhovni Sud, koji potvrdi odluke koje su donete od strane nižestepenih sudova - obaveza istog da obrazloži donošenje odluka se razlikuje od slučajeva kada jedan sud promeni odluke koje su donete od strane nižestepenih sudova. U ovom konkretnom slučaju, Vrhovni sud nije izmenio niti odluku Apelacionog suda ni odluku Osnovnog suda– kojima je podnosilac zahteva proglašen krivim, već je samo potvrdio zakonitost istih, imajući u obzir da, po navodima Vrhovnog Suda, nije bilo ozbiljnih povreda krivičnog postupka i krivičnog zakona (vidi slučaj Suda KI194/18, podnosilac zahteva *Kadri Muriqi i Zenun Muriqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. februara 2020. godine, stav 106).

101. U tom pogledu, Sud smatra da je Vrhovni sud, iako možda nije odgovorio na svaku tačku koju je naveo podnosilac u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, isti je razmotrio sustinske argumente podnosilaca zahteva u vezi primenom materijalnog i proceduralnog prava (vidi *mutatis mutandis* slučajeve ESLjP-a: *Van de Hurk protiv Holandije*, stav 61, *Buzescu protiv Rumunije*, citirano iznad, stav 63; i *Pronina protiv Ukrajine*, predstavka br. 63S66/00, presuda od 18. jula 2006. godine, stav 25, vidi slučaj Suda KI194/18, podnosilac zahteva *Kadri Muriqi i Zenun Muriqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 5. februara 2020. godine, stav 107). Delujući na ovakav način, Sud ponovo naglašava da je Vrhovni sud ispunio svoje ustavne obaveze da pruži jednu obrazloženu sudsku odluku po zahtevima iz člana 31. Ustava a u vezi sa članom 6. EKLjP-a i sudske prakse ESLjP-a i samog ovog Suda.

102. Stoga, na osnovu gore navedenog, Sud utvrđuje da podnosilac nije dokazao niti je dovoljno potkrepio svoje navode u vezi sa neobrazloženim sudskim odlukama, i samim tim, isti su očigledno neosnovani po ustavnim osnovama.

103. Na kraju, imajući u obzir sve njegove gore navedene tvrdnje, a koje su predstavljene u njegovom zahtevu i koje se tiču njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava a u vezi sa članom 5 EKLjP-a i činjenicama koje je isti predstavio, Sud, oslanjajući se na gore navedeno obrazloženje i principe koji su postavljeni od strane ovog Suda i u sudskoj praksi ESLjP-a u sličnim slučajevima, utvrđuje da je njegov zahtev u vezi sa tvrdnjom očigledno neosnovan po ustavnim osnovama.

II. Što se tiče navoda u povredi člana 24. Ustava, a u vezi sa članom 14. EKLjP-a i članom 7. UDLJP-a, kao i članom 29. Ustava

104. Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom krivičnog postupka pred redovnim sudovima *"Sud više branio oštećenu [lice x] i ova pažnja da se ona zaštiti u javnom životu je bila primećena i sa institucionalne tačke gledišta, odnosno u kazni [podnosiocu zahteva] i polne diskriminacije koju je njemu još od početka naneo sud i tužilaštvo tokom celokupnog postupka."*

105. S tim u vezi, Sud takođe primećuje da podnosilac zahteva ovu tvrdnju povezuje i sa pitanjem razmatranja dokaza od strane redovnih sudova kao i sa jednakošću oružja u postupku. U vezi sa pitanjem razmatranja dokaza, podnosilac zahteva je konstantno tvrdio da su redovni sudovi svoje presude oslanjali uglavnom na svedočenju lica X. Međutim, i u vezi sa tim, Sud je prilikom razmatranja njegove tvrdnje kao i obrazloženja redovnih sudova, primenjujući i principe ESLjP-a utvrdio da je tvrdnja podnosioca zahteva bila očigledno neosnovana, po ustavnim osnovama. Sa druge strane, u vezi sa tvrdnjama o povredi principa jednakosti oružja, Sud podseća da ova tvrdnja podnosioca zahteva nije bila podržana obrazloženjima i odgovarajućim dokazima.

106. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva o povredi jednakosti pred zakonom, Sud se poziva na svoju sudsku praksu i sudsku praksu ESLjP-a koja ukazuje na to da samo razlike u tretiranju, na osnovu prepoznatljive karakteristike *ili statusa* mogu predstavljati nejednako tretiranje u smislu člana 24. Ustava. Pored toga, da bi se neko pitanje moglo pokrenuti na osnovu člana 24, mora da postoji razlika u tretiranju lica u analognim ili sličnim situacijama (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda KI157/18, podnosilac *Vrhovni sud Kosova*, presuda od 13. marta 2019. godine, stav 33; vidi, takođe, i predmete ESLJP-a *Kjeldsen, Busk Madsen i Pedersen protiv Danske*, predstavke br. 5095/71, 5920/72 i 5926/72, 7. decembar 1976. godine, stav 56; i *Carson i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 42184/05, presuda od 16. marta 2010. godine, stav 61). Štaviše, neće svaka razlika u tretiranju biti diskriminantna ukoliko joj nedostaje objektivno i razložno obrazloženje; govoreći drugim rečima, ukoliko ne prati neku legitimnu svrhu ili ukoliko joj nedostaje razumni odnos između korišćenih sredstava i cilja koji se teži postići. (Vidi slučaj ESLjP-a *Guberina protiv Hrvatske*, presuda od 22. marta i druge reference koje su tu bile pomenute).

107. Dakle, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije podržao svoju tvrdnju da je bio diskriminisan na osnovu pola imajući u obzir da podnosilac zahteva i lice X u

krivičnom postupku pred redovnim sudovima nisu bili u istim činjeničnim situacijama, zbog toga što je u sprovedenom krivičnom postupku jedan od njih bio u svojstvu osumnjičenog a druga je bila u svojstvu svedoka i oštećene.

108. Samim tim, tvrdnja podnosioca zahteva koja se tiče povreda člana 24. Ustava, a u vezi sa članom 14. EKLjP-a i članom 7. UDLJP-a je očigledno neosnovana po ustavnim osnovama.

109. Na kraju, što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva o povredama člana 29. [Pravo na slobodu i sigurnost] Ustava, u vezi sa članom 5. (Pravo na slobodu i sigurnost) EKLjP-a, i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije predstavio niti jedan argumenat kako su ove ustavne odredbe, u vezi sa odgovarajućim odredbama EKLjP-a bile povređene od strane redovnih sudova tokom donošenja njihovih presuda u krivičnom postupku. Podnosilac zahteva je naveo ove članove Ustava i EKLjP-a a nije pružio nikakvo odgovarajuće obrazloženje radi potkrepljivanja njegovih tvrdnji.

110. S tim u vezi, Sud, podsećajući na svoju sudsku praksu, naglašava da samo citiranje članova Ustava ili članova EKLjP-a se ne može smatrati ispunjenjem obaveza koje proizilaze iz člana 48. Zakona a u vezi sa tačkom (d) stava (1) pravila 39. Poslovnika gde se od podnosilaca zahteva traži da preciziraju *"tačno i na adekvatan način [...] navode da su prava ili odredbe ustava povređene."*

111. U kontekstu njegovog navoda o povredama člana 29. Ustava, a u vezi sa članom 5. EKLjP-a, podnosilac zahteva nije precizirao niti je objasnio kako bi se primena ovog člana mogla iskoristiti u njegovom slučaju, odnosno u sprovedenom krivičnom postupku pred redovnim sudovima, a čije je presude on osporio u njegovom zahtevu koji je bio podnet pred Sudom.

112. S tim u vezi, a u skladu sa sudskom praksom ovog Suda, ovaj potonji, tvrdnju podnosioca zahteva koja se tiče povreda člana 29. Ustava, a u vezi sa članom 5. EKLjP-a, kao i člana 54, neće dalje tretirati imajući u obzir da podnosilac zahteva nije tačno objasnio niti je pružio nekakvo obrazloženje u vezi sa osnovanošću njegovih tvrdnji o povredama ovih odredbi. (Vidi, s tim u vezi predmet KI02/18, podnosilac zahteva *Vlada Republike Kosova [Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja]*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2019. godine, stavovi 40-41; i KI91/18, podnosilac zahteva *Njazi Gashi, Lirije Sadikaj, Nazife Hajdini-Ahmetaj i Adriana Rexhepi,* rešenje o neprihvatljivosti od 10. septembra 2019. godine, stavovi 52-54).

113. Samim tim, i na osnovu onoga što je navedeno iznad, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca zahteva u delu koji se tiče tvrdnji o povredama člana 29. Ustava, a u vezi sa članom 5. EKLjP-a, kao i članom 54. Ustava neprihvatljiv na osnovu člana 48. Zakona u vezi sa tačkom (d) stava (1) pravila 39 Poslovnika.

Zaključak

114. Zbog gore navedenih razloga, Sud zaključuje da je na osnovu pravila 39 (2) Poslovnika, zahtev podnosioca zahteva koji se tiče tvrdnji o povredama člana 31. Ustava, a u vezi sa članom 6. EKLjP-a, kao i članom 24. Ustava, u vezi sa članom 14. EKLjP-a i članom 7. UDLjP-a, očigledno neosnovan po ustavnim osnovama.

115. Sa druge strane, zahtev podnosioca zahteva koji se tiče njegovih tvrdnji o povredama člana 29. Ustava, a u vezi sa članom 5 EKLjP-a, kao i člana 54. Ustava, je neprihvatljiv na osnovu člana 48. Zakona u vezi sa tačkom (d) stava (1) pravila 39 Poslovnika.

Neobjavljivanje identiteta

116. Na kraju, Sud prvo ističe da podnosilac zahteva nije podneo zahtev za neobjavljivanje identiteta. Međutim, u okolnostima ovog slučaja, Sud se poziva na pravilo 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika, koje propisuje: *„[...] Sud većinom glasova odobrava ne objavljivanje identiteta ili ga odobrava bez zahteva strane. Kada Sud odobri ne objavljivanje identiteta, strana treba da se identifikuje samo putem inicijalna, skraćenica ili jednim slovom „.*

117. U tom smislu, na osnovu spisa predmeta i uzimajući u obzir osetljivost slučaja, Sud ocenjuje da u cilju zaštite identiteta žrtve i maloletnog deteta, neobjavljivanje identiteta podnosioca zahteva smatra obaveznim. Shodno tome, Sud je podnosioca zahteva u ovom rešenju obeležio sa inicijalima.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu da članom 113.7 Ustava, članovima 20, 47 i 48. Zakona kao i u skladu sa pravilima 32 (6), 39 (1) (d) i (2) i (39) (1) (b) Poslovnika, 9. jula 2020. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA NE OBJAVI identitet podnosioca zahteva;

III. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;

IV. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;

V. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi Arta Rama-Hajrizi